

Met breed bedrijf **in** spelen op toerisme

Boeren op een eiland: hoe moeilijk of makkelijk is dat eigenlijk? **Jelle Cupido** is één van de twaalf melkveehouders die Terschelling nog rijk is. Vroeger waren er ruim vijfhonderd. Hij ziet volop kansen voor zijn bedrijf en zoekt het daarbij vooral in innovatie en verbreding. “Toeristen komen hier allemaal met een volle portemonnee, daar moet je gebruik van maken.”

Jelle Cupido denkt in kansen, niet in knelpunten, dat is al snel duidelijk. Tachtig koeien melken hij en zijn ouders op de Pieter Peit's Hoeve in Lies op Terschelling. Dat is voor de toekomst niet voldoende, weet de familie. Dertig jaar geleden al begon moeder Trinske met kaas maken. Nog steeds is zij dagelijks in de boerderijwinkel annex kaasmakerij te vinden. Vader Kees Cupido geeft rondleidingen op het melkveebedrijf. Jelle heeft zijn ondernemingsdrift dus niet van vreemden. Ook kijkt hij verder dan Terschelling lang is. Zo woonde en werkte hij zes jaar op een akkerbouwbedrijf in Canada, gaat hij graag een kijkje nemen in ontwikkelingslanden en was hij de eerste melkveehouder die lid werd van discotheek Escape in Amsterdam. “Je moet weten wat er in de wereld te koop is”, vindt hij.

Ondernemende boer

Canada beviel super, maar toch bleef Terschelling trekken. Je bent nu eenmaal eilander of je bent het niet. Toen Jelle terugkwam op het ouderlijk bedrijf, zette hij een loonwerktak op. Hij wilde niet langer afhankelijk zijn van de loonwerker op het eiland. Er werd een eigen balenpers aangeschaft. De zaken gaan goed, blijkt uit het feit dat er nu twee identieke machines in de schuur staan. “Als er één kapot gaat, heb je hem nog niet zomaar weer aan het lopen”, weet Jelle. Er moet een monteur van de wal komen of de hele machine moet naar het vasteland. Inmiddels perst en wikkelt Jelle zo'n zeventienduizend balen per jaar. “Ook kleintjes, dat is een gat in de markt voor hobbyboeren en paardenhouders.” Inmiddels is de ondernemende melkveehouder ook al druk bezig met een nieuw project. De bewijzen daarvan zijn her

en der op zijn land terug te vinden. Ook achter de boerderij ligt zo'n lange hoop, het lijkt wel wat op een eenzame, megagrote aardappelrug. “Ik ben hier groenafval aan het composteren”, licht hij toe, terwijl hij met zijn handen wat compostmateriaal uit de hoop, door Jelle 'ril' genoemd, haalt. Het lijkt inderdaad net op bemeste tuinaarde, zij het wat grover.

Composteren

De bedoeling van de Terschellinger boer is om al het gemeentelijke groenafval van het eiland te composteren en dit af te zetten op zijn eigen land. Twee vliegen in één klap, aldus Jelle. “De gemeente hoeft geen dure afvoerkosten te betalen voor het groenafval en mijn grond wordt er beter van.” Hij legt uit dat de laatste jaren veel organisch leven uit de bodem is verdwenen. “De weidevogels verdwijnen daardoor ook; ze kunnen nog geen wormpje uit de grond halen.” De oorzaak hiervan ligt volgens Jelle aan het gebruik van de mestinjecteur. Stoppen met injecteren zal hij echter niet snel doen. “Ik denk dat compost op het land brengen en injecteren goed samen kunnen gaan.”

Als de plannen doorgaan, zal er straks op een bouwkaavel van een hectare achter het bedrijf een composteerder met 3000 ton inhoud verrijzen. Het composteren van het groen-

Voor- en nadelen

Juist de vele toeristen die jaarlijks naar het eiland komen, bieden volop kansen om een rendabel bedrijf te runnen, vindt de melkveehouder. “Ze komen allemaal met een goed gevulde portemonnee. Daar moet je gebruik van maken. Dat doet iedereen op het eiland.”

Maar dat is niet het enige voordeel van boeren op een eiland. De prijzen voor landbouwgrond liggen er nog relatief laag, terwijl er gras van hoogwaardige kwaliteit groeit. “Onze koeien geven vlot 8900 liter, louter op gras en krachtvoer.” Sinds vorig jaar hoeven de Terschellingse melkveehouders bovendien niet meer te betalen voor het melktransport naar de wal. “Dat kostte ons voorheen wel 25.000 euro per jaar.” Natuurlijk zijn er ook nadelen. Jelle: “Transport is voor ons gewoon duurder, omdat alles met de boot meemoet. Denk aan stro, krachtvoer, kunstmest, vee: alles moet aan- of afgevoerd worden.” De kostprijs ligt daardoor voor een Terschellingse melkveehouder hoger dan voor een melkveehouder op het vasteland. “Om straks te kunnen concurreren op de wereldmarkt, moet je wel opschalen naar 200 tot 250 koeien”, meent de boer. “Dat lukt hier echter bijna niet, daarom moet je er iets bij gaan doen. Ik denk dat wij daar met onze nevenactiviteiten en straks het composteren, een mooie manier voor hebben gevonden.”

afval duurt zo'n zes weken al gaat het proces in de buitenlucht sneller, heeft Jelle gemerkt. “De rillen die er nu liggen, zijn met drie weken al klaar.” Een naam heeft hij ook al voor de nieuwe bedrijfstak. “Cuup Compost”, klinkt het lachend.

Toekomstmuziek

Op het boerenbedrijf is nog een opmerkelijk gebouw te vinden: een halfronde koepel die wel wat weg heeft van een bunker. Het blijkt de mestopslag te zijn. Deze speciale mestkoepels zijn alleen op Terschelling en Ameland te vinden. Een jaar of zestien geleden liep er een project om deze mestkoepels op het eiland te zetten. “Er wordt een koepel opgeblazen, waar betonijzer tegenaan wordt gezet. Daarna wordt er beton opgespoten. Wat je overhoudt is een prachtige, mixbare mestopslag”, vertelt Jelle.

De ligboxenstal op het bedrijf is niet meer de nieuwste en her en der zijn er gebouwtjes tegenaan gezet om de door de jaren heen gegroeide veestapel te huisvesten. Het is de bedoeling om nog eens een stuk bij de ligboxenstal aan te zetten, zodat de koeien allemaal weer onder één dak staan. Dat is voorlopig echter nog toekomstmuziek, evenals de door Jelle gewenste melkrobot. Een mestrobot is er al wel en bevalt uitstekend. Het is ook opvallend hoe netjes en schoon stallen en erf erbij liggen. “Dat moet ook wel, we krijgen zoveel mensen over de vloer hier”, verklaart Jelle.

Bedrijfsgegevens Cupido

80 melkkoeien, 120 stuks jongvee en droge koeien
800.000 kilo melkquotum
90 ha grond, waarvan 50 ha huiskavel
Kaasmakerij verwerkt 80.000 liter melk per jaar
Boerderijwinkel en excursies over het bedrijf
Loonwerktak voor kuilwerkzaamheden
Composteringstak in oprichting

